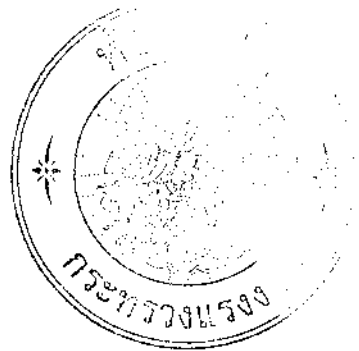

เอกสารผลงาน

กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
(กรณีศึกษากลุ่มงานคลังและพัสดุ)

โดย

นางสุจิตรา ไกรฤทธิ์
ตำแหน่ง นักวิชาการพัสดุ 7 ว

ผู้ขอรับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน 8 ว
กลุ่มงานตรวจราชการ สำนักตรวจและประเมินผล
สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

คำนำ

การจัดซื้อ จัดจ้างของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานเป็นการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดหา จัดจ้าง ไม่ว่าจะเป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ จ้างเหมาบริการซ่อมแซมโดยวิธี ตกลงราคา สอบราคา ประกวดราคาวิธีพิเศษ วิธีกรณีพิเศษ การประมูลด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์ การจ้างที่ปรึกษาเพื่อดำเนินโครงการต่าง ๆ การจัดทำทะเบียนควบคุมดูแลและ ตรวจสอบวัสดุสำนักงาน วัสดุงาน บ้านงานครัวและครุภัณฑ์ทั้งหมดการเก็บรักษาลังพัสดุ จัดทำทะเบียนและคำนวณการตีราคาทรัพย์สินเพื่อให้ได้มาซึ่งมูลค่าทรัพย์สินสุทธิของ ส่วนราชการ รวมทั้งรวบรวมมูลค่าทรัพย์สินของส่วนราชการในสังกัดที่อยู่ในส่วนภูมิภาค ดำเนินการจัดเตรียมสถานที่และเตรียมความพร้อมในงานพิธีการที่สำคัญต่าง ๆ ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับระเบียบในฐานะเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับระเบียบและ บทลงโทษ ดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการซ่อมแซมดูแลบำรุงรักษายานพาหนะ รวมทั้ง อำนวยความสะดวกในด้านที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุให้กับทุกหน่วยงานทั้งภายใน และภายนอก ส่วนราชการที่เข้ามาติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือและประสบการณ์ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยประสบการณ์จากเคยเป็นผู้ปฏิบัติและรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงาน พักของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ซึ่งประสบปัญหาทั้งปริมาณงานที่มากมายบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ผู้ปฏิบัติงานขาด วิทยุและกำลังใจในการปฏิบัติงานเพราะหากมีความ ผิดพลาด ผิดระเบียบแม้ไม่ได้ตั้งใจหรือหลีกเลี่ยง ก็จะนำไปสู่การลงโทษทางวินัยได้

เอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุและผู้สนใจปฏิบัติงาน การการจัดซื้อ จัดจ้าง เพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่อาจจะเกิดขึ้น ป้องกันความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน

นางสุจิตรา ไกรฤทธิ
กุมภาพันธ์ 2548

ว 12.05.6
๓753๓
2548
๑.1

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน

10559

กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง

บทคัดย่อ

การศึกษาระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง ของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน (การศึกษากลุ่มงานคลังและพัสดุ) ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของประสิทธิภาพความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อ จัดจ้าง ของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน 2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานต่อกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างรวมทั้งจุดอ่อน จุดแข็งในการจัดซื้อ จัดจ้าง โดยทำการศึกษาเฉพาะผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานจัดซื้อ จัดจ้างของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน และผู้ตรวจสอบภายใน ผู้ปฏิบัติการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักนายกรัฐมนตรีน ผลการศึกษาพบว่าผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานจัดซื้อ จัดจ้างของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง อายุประมาณ 41 – 50 ปี มีความรู้ ความเข้าใจในระบบงานจัดซื้อ จัดจ้าง ระดับปานกลาง จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ทำงานจัดซื้อ จัดจ้าง 1 - 5 ปี และมีความพึงพอใจในกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง ในระดับปานกลาง

ปัญหาอุปสรรคที่พบเป็นปัญหาการปฏิบัติงานโดยวิธีตกลงราคา และวิธีประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนในขั้นตอนการดำเนินงานพบว่ามีปัญหาในวิธีตกลงราคา และวิธีสอบราคา มากที่สุด

จุดอ่อนของการจัดซื้อ จัดจ้างที่สำคัญ คือ 1) ระเบียบข้อบังคับของการจัดซื้อ จัดจ้าง โดยพบว่าการเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับและขาดการเวียนถือปฏิบัติ 2) ระเบียบปฏิบัติมีขั้นตอนมากไม่คล่องตัวกับการปฏิบัติงาน บางเรื่องยุ่งยาก บางเรื่องมีช่องว่าง เป็นช่องทางหาประโยชน์ได้ 3) รายละเอียดเอกสารมากยากแก่การทำความเข้าใจ 4) ระเบียบบางเรื่องคลุมเครือไม่ชัดเจน และระเบียบที่มาจากมติคณะรัฐมนตรี บ่อยครั้งที่เจ้าหน้าที่พัสดุไม่ได้รับและไม่ทราบเรื่องจึงทำให้การถือปฏิบัติไม่ทันกับระเบียบที่มีการเปลี่ยนแปลง

จุดแข็งของการจัดซื้อ จัดจ้างที่สำคัญ คือ 1) มีระเบียบข้อบังคับทำให้เป็นกรอบในแนวทางเดียวกัน 2) ระเบียบพัสดุเป็นระเบียบมาตรฐานป้องกันการใช้จ่ายงบประมาณ ผิดประเภท ป้องกันการทุจริต 3) มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีนที่ปรับปรุงเสมอเป็นหลักปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1) ควรให้ข่าวสารข้อมูลในระเบียบข้อบังคับใหม่ มติคณะรัฐมนตรีและเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้ปฏิบัติงานทราบ รวมทั้งมีการฝึกอบรม สัมมนา นิเทศ ให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง

2) ควรมีสวัสดิการ รางวัลแก่ผู้ปฏิบัติงานดีเด่นในรอบปี เช่น การประกาศเกียรติคุณ ขยก่อง ชมเชย เลื่อนขั้นเงินเดือน

3) เน้นการให้ความรู้เรื่องการจัดซื้อ จัดจ้าง โดยวิธีการตกลงราคา และวิธีประมูล ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาก่อนวิธีอื่นๆ โดยมีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

4) ให้ผู้ปฏิบัติศึกษาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีอย่างรอบคอบ และมีส่วนร่วมวิเคราะห์ เสนอแนะ การปรับปรุงระเบียบอย่างต่อเนื่อง

5) มีการวางแผนปฏิบัติงานจัดซื้อ จัดจ้าง ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และสัมพันธ์กับแผนงบประมาณ และแผนพัฒนาบุคลากร

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
บทคัดย่อ	(2)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญแผนภาพ	(8)
บทที่ 1	บทนำ
	1.1 ความนำ
	1.2 ที่มาและความสำคัญของปัญหา
	1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา
	1.4 ขอบเขตของการศึกษา
	1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
บทที่ 2	ความหมาย กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง
	2.1 ความหมายของการจัดซื้อ จัดจ้าง
	2.2 จรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ พ.ศ. 2543
	2.3 ประเภทของการจัดซื้อ จัดจ้าง
	2.4 ขั้นตอนของการจัดซื้อ จัดจ้างของแต่ละประเภท
	2.5 การตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ต่อกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างในแต่ละประเภท
	2.6 การตรวจสอบที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุ
บทที่ 3	วิธีการศึกษา
	3.1 ความนำ
	3.2 การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ
	3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
	3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
	3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
ผลการวิเคราะห์ กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง ของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	40
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง	40
4.2 ความรู้ประสบการณ์ และความพึงพอใจ ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง	42
4.3 คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจัดซื้อ จัดจ้าง	45
4.4 ปัญหา และอุปสรรคของกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างของแต่ละวิธี	48
4.5 ปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่ส่งผลกระทบต่อ กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง	53
4.6 สรุปผลการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง	56
4.7 สรุปผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรควิธีการจัดซื้อ จัดจ้าง	57
บทที่ 5	
สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ อภิปรายผล	59
5.1 ความนำ	59
5.2 สรุปผลการศึกษา	59
5.3 อภิปรายผล	60
5.4 ข้อเสนอแนะ	62
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	65
ภาคผนวก ก	
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไข เพิ่มเติม	
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรพระราชการ	
- ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณ และการคลัง พ.ศ. 2544	

สารบัญ (ต่อ)

- ภาคผนวก ข - พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539
- กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2544)
  - พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ พ.ศ. 2540
  - พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542
- ภาคผนวก ค - แนวปฏิบัติในการกำกับดูแลเผยแพร่ข่าวสารการประกวดราคา
- หลักเกณฑ์กำหนดราคากลางงานก่อสร้าง
  - หลักเกณฑ์การใช้พัสดุที่ผลิตในประเทศและการจ้างที่ปรึกษาไทย
- ภาคผนวก ง - การจัดทำแผนปฏิบัติการจัดซื้อ จัดจ้าง พ.ศ. 2546
- ภาคผนวก ช - แบบสอบถาม กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างของสำนักงานปลัดกระทรวง
แรงงาน

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง	40
4.2	ความรู้ ประสิทธิภาพและความพึงพอใจในกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง	42
4.3	คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจัดซื้อ จัดจ้าง	45
4.4	ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง	48
4.5	ปัญหา/อุปสรรคเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ส่งผลกระทบต่อ กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง	53
4.6	สรุปผลการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง	56
4.6	สรุปผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรควิธีจัดซื้อ จัดจ้าง ปัญหาแต่ละวิธี การจัดซื้อ จัดจ้าง	57

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
- วงจรการบริหารงานพัสดุ	1
- หลักการจัดหาที่ดี	2
- มาตรการเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้างของทางราชการ	3
- ความสัมพันธ์ในเชิงบริหารฯ	4
- เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติ	6
- แนวทางปฏิบัติการตรวจสอบผู้มีผลประโยชน์ร่วมกัน	7
- หลักเกณฑ์การรับและเปิดซองประกวดราคา	9
- หลักเกณฑ์การควบคุมขั้นตอนการเผยแพร่ข่าวประกวดราคา	10
- จรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ (2)	11
- การจัดขบวนการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม	12
- หน้าที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ	13
- หน้าที่คณะกรรมการตรวจการจ้าง	14
- หน้าที่ผู้ควบคุมงาน	15
- ผู้ทำงาน	16
- แผนภูมิขั้นตอนการดำเนินการจัดหาพัสดุในรูปแบบการประมูลฯ	17